

УДК 372.874

В. Ю. ЦИСАРУК

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ФАХОВОЇ ХУДОЖНЬО-ТРУДОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ГАЛИЧИНИ

У статті коротко проаналізовано еволюцію і сучасний стан художньо-трудової підготовки майбутніх фахівців у навчальних закладах Галичини.

Ключові слова: фахова художньо-трудова підготовка, художньо-промислові школи, художньо-трудова діяльність.

В. Ю. ЦИСАРУК

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ХУДОЖЕСТВЕННО-ТРУДОВОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВІ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ ГАЛИЧИНЫ

В статье кратко проанализированы эволюция и современное состояние профессиональной художественно-трудоу подготовки в учебных заведениях Галичины.

Ключевые слова: профессиональная художественно трудовая подготовка, художественно промышленные школы, художественно трудовая деятельность.

V. TSISARUK

RETROSPECTIVE ANALYSIS AND MODERN STATE OF PROFESSIONAL ARTISTICALLY LABOUR PREPARATION OF STUDENTS IN GALYCHINA

This article shows us a chronologic evolution and modern state of professional artistically labour preparations of specialists in Galychina.

Keywords: professional artistically labour preparation, artistically industrial schools, artistically labour activity.

Актуальною для системи національної вищої освіти постала проблема інтеграції з європейським науково-освітнім простором. Тому важливим вбачається аналіз, переосмислення й об'єктивне висвітлення позитивного досвіду художньо-трудової підготовки майбутніх фахівців згідно з сучасними освітніми змінами в країні.

Від XIX ст. над вирішенням проблеми фахової художньо-трудової підготовки працювали як відомі європейські теоретики мистецтва і педагоги (Г. Земпер, В. Морріс, Фр. Рьоло, Дж. Рьоскін та ін.), так і вітчизняні (К. Кисілевський, Д. Коренець, О. Кульчицький, Д. Лукіянович, В. Радзикевич, М. Чарторійський, С. Черкасенко, Я. Чепіга та ін.) [2, с. 34]. Нині локальні особливості культурно-історичного розвитку вітчизняної педагогіки у контексті художньо-трудової діяльності молоді вивчають Д. Герцюк, Т. Завгородня, О. Караманов, В. Кравець, М. Курач, Л. Оршанський, Б. Прокопович, М. Станкевич, Б. Ступарик, В. Тименко, Р. Шмагало та інші науковці.

Загальновизнано, що у другій половині XIX ст. бурхливий розвиток системи фахової художньо-трудової підготовки спричинили започатковані в Європі, в тому числі, товариства, спілки та художньо-промислові музеї [1]. Їх діяльність була спрямована на розвиток місцевих художніх промислів, робота в яких мала здебільшого сімейний характер. Вироблені кращими

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО Й ЕТНОДИЗАЙН У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

народними майстрами товари користувалася великою популярністю на ринку, інколи відзначали нагородами на різних міжнародних виставках кустарної продукції того часу. Тому виникла потреба у фаховій підготовці нової категорії ремісників для різних художніх промислів і ремесел.

Огляд процесу становлення фахової художньо-трудової підготовки у другій половині XIX – на початку XX ст. засвідчив, що він відбувався на тлі радикальних змін в соціально-економічному, політичному та культурному житті Європи, зокрема й Галичини, що входила до складу Австро-Угорської імперії. На світоглядні орієнтири європейської, в тому числі галицької, мистецько-педагогічної думки мали вплив передусім ідеї англійських теоретиків мистецтва Дж. Рьоскіна та В. Морріса, німецьких мистецтвознавців Г. Земпера, А. Ліхтнака та Л. Волкмана [1, с. 31]. Вони знаходили живий відгук у публіцистиці західноукраїнських митців: І. Труша, О. Мурашка, В. Крицінського, К. Мокловського, М. Ольшевського та інших, а також філософів та літераторів С. Вомеля, Е. Лібанського. Варто також відзначити В. Федоровича, В. Дідушицького, В. Шухевича та інших осіб, які стали активними діячами художньо-промислового руху в Галичині і якнайтісніше взаємодіяли з видатними представниками цього руху в тогочасній Західній Європі.

Історико-педагогічний аналіз численних літературних джерел [3; 4; 5] дозволяє стверджувати, що еволюція системи фахової художньо-трудової підготовки в навчальних закладах Галичини пройшла такі фази:

1. *Початкова фаза* (кінець XVIII – перша половина XIX ст.), що визрівала в середовищі передових представників європейських академій мистецтв і була частково формально організована як окремий механізм, відмінний від тодішньої цехової ремісничої системи та методики класичних академій мистецтв. Зорієнтовані переважно на декоративізм нові форми шкіл та курсів при мануфактурах і фабриках були покликані встановити зв'язок між художньо-промисловою освітою й економікою.

2. *Друга фаза* (50–70 роки XIX ст.) визначає процес заснування державних художньо-промислових шкіл або шкіл такого ж типу, організованих на приватних ініціативах. Тут найхарактернішою ознакою було співіснування і тісна співпраця шкіл та найбільших європейських художньо-промислових музеїв (рух «мистецтв і ремесел»).

3. *Третя фаза* (середина 70-х років XIX ст. – початок XX ст.) характеризується справжнім культом художньо-промислового шкільництва, який охопив соціально-культурне життя Галичини. Цю фазу можна розділити на такі *етани*: 1) 1875–1877 р. – початок планомірної діяльності для піднесення галицького краю промислу, орієнтація фахових шкіл на творчий напрям – опанування художніх ремесел і промислів; 2) 1878–1886 рр. – спрямування діяльності новостворених художньо-промислових шкіл на збереження та розвиток традиційного домашнього промислу; 3) 1886–1902 рр. – переорієнтація завдань та цілей промислового шкільництва на розвиток фабричної промисловості; 4) 1902–1914 рр. – піднесення активності у діяльності промислових шкіл, підвищення їх авторитету та соціального статусу; різке зростання кількості промислових шкіл та їх організаційно-структурна різноманітність; 5) 1914–1920 рр. – занепад художньо-промислового шкільництва у Галичині.

4. *Остання фаза* (1920–1939 рр.), що відзначається відновленням системи художньо-промислових шкіл, великою різноманітністю підходів та напрямів у навчанні. Пошуки шляхів і досвід налагодження художньо-промислової освіти у цей період свідчить, що вся напружена діяльність врешті-решт набрала обрисів єдиної системи, яка вивела мистецько-ремісничий рух на якісно новий рівень. Однак Друга світова війна загальмувала цей процес, який відновився лише у середині 50-х років XX ст.

У Галичині на фундаменті художньо-промислових шкіл кінця XIX – початку XX ст. сформувалася в наступний період розгалужена мережа вузів мистецького профілю, що успішно функціонують донині.

1. *Коледж мистецтв імені А. Ерделі Закарпатського художнього інституту* є правонаступником Ужгородської публічної школи рисунку, яка працювала в 1927–1945 рр. під керівництвом Адальберта Ерделі. У 1946 р., після утворення Закарпатської обл., навчальний заклад дістав назву Ужгородське художньо-промислове училище, в 1949 р. – Ужгородське училище прикладного мистецтва, якому в 1991 р. було присвоєне ім'я його засновника. В 1995 р. училище реорганізовано в Ужгородський коледж мистецтв імені А. Ерделі.

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО Й ЕТНОДИЗАЙН У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Закарпатський художній інститут був створений наказом МОН України від 25 вересня 2003 р. № 657 на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 червня 2003 р. № 361-р «Про утворення Закарпатського художнього інституту». Відповідно до цього наказу, інститут розміщено у приміщеннях Ужгородського коледжу мистецтв імені А. Ерделі, який приєднаний до Закарпатського художнього інституту без права юридичної особи зі збереженням ліцензованого обсягу та державного замовлення на підготовку фахівців і надалі іменується Коледжем мистецтв імені А. Ерделі Закарпатського художнього інституту.

У 2004 р. проведено розподіл діючої ліцензії коледжу, на підставі чого підготовка бакалаврів здійснюється у Закарпатському художньому інституті, а підготовка молодших спеціалістів залишена за Коледжем мистецтв імені А. Ерделі. Майбутні фахівці готуються за такими спеціальностями: «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво» спеціалізації художня обробка металу, художня обробка дерева, художня кераміка, живопис; «Дизайн» спеціалізація графічний дизайн.

2. *Вижницький коледж прикладного мистецтва імені В. Ю. Шкрібляка.* У передгірному містечку Вижниця з дозволу австрійського Міністерства освіти та віросповідання та за рішенням Буковинського сейму 15 жовтня 1905 р. розпочався навчальний процес у новоствореній україномовній мистецькій школі під назвою «Крайова школа різьбярства, токарства та металевої орнаментики (оздоби)». У 1911 р. вона отримала назву «Крайовий навчальний заклад токарства, різьбярства та металевої орнаментики». Його випускники згідно з новим статусом отримували право організувати власну справу і навчати 2–3 учнів декоративно-ужитковому мистецтву. В 1919 р. Буковина відповідно до Версальського договору відійшла до Румунії. Румунська адміністрація краю у 1921 р. на базі вказаного крайового закладу організувала «Нижчу школу мистецтва і ремесла», яка у 1931 р. була реорганізована у середній спеціальній мистецькій навчальній заклад під назвою «Вижницька індустріальна чоловіча гімназія».

У 1940 р. Північна Буковина увійшла до складу Української РСР і за рішенням Чернівецького облвиконкому індустріальної гімназії утворено середній спеціальний заклад під назвою «Вижницьке державне художньо-промислове училище». Після звільнення Вижниці 15 березня 1944 р. від нацистських окупантів навчальний заклад відновив свою роботу під назвою «Вижницьке державне художньо-промислове училище», у 1956 р. він заклад отримав назву «Вижницьке училище прикладного мистецтва». У 1990 р. училищу рішенням Ради Міністрів УРСР присвоєно ім'я визначного українського майстра-різьбяр Василя Юрійовича Шкрібляка.

За результатами акредитації навчальний заклад був реорганізований в 1994 р. у Вижницький коледж прикладного мистецтва імені В. Ю. Шкрібляка з правом підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва» та «бакалавр образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва». У 2004 р. на базі коледжу організовано факультет «Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво» у м. Вижниця Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, який наступного року отримав III рівень акредитації.

За столітню історію Вижницький мистецький навчальний заклад став центром розвитку декоративно-ужиткового мистецтва Буковини, важливою складовою розвитку культури і мистецтва України, знаним у багатьох країнах світу мистецьким осередком. Успіхи мистецької школи у Вижниці зумовлені передовсім зусиллям талановитих педагогів, їхньою високою педагогічною та професійною майстерністю. У різний час в коледжі працювали відомі народні майстри В. Шкрібляк, М. Мегединюк, В. Девдюк, К. Покорний, М. Гнатюк, С. Клим, О. Гасюк, М. Ключан; педагоги С. Сахро, В. Білик, Надія та Михайло Кукоші, Василь та Вікторія Демчики, А. Скиба, П. Лемський, Г. Лозинська, Е. Жуковський, С. Ворхола, Л. Беренфельд та ін.

Нині в коледжі працюють фахівці, в полі зору яких постійно перебувають питання удосконалення навчально-виховного процесу спеціальної художньо-трудової підготовки. Серед викладачів – 3 члени Національної спілки художників України, 2 члени Національної спілки майстрів народного мистецтва, 5 членів Спілки дизайнерів України, чимало лауреатів міжнародних премій та конкурсів.

3. *Косівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва.* Історія зародження цього навчального закладу сягає XIX ст., а саме 1882 р., коли в Косові Ткацьким

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО Й ЕТНОДИЗАЙН У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

товариством був заснований навчальний заклад художньо-промислового профілю – Красвий науковий ткацький верстат в Косові. З перших років заснування цієї промислової школи були відкриті відділи художньої різьблення деревини та столярської справи, декоративного ткацтва та килимарства, художньої вишивки, крою та моделювання.

Восени 1939 р. на базі Косівської ткацької школи відкрита «Промислова школа гуцульського мистецтва» першим директором якої був М. Куриленко. У навчальному закладі працювали відомі майстри народної творчості Г. Герасимович, В. Гуз, М. Тимків, М. Гулейчук, М. Фединський, П. Дзюбай, В. Кішук та ін. З 1945 р. Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва очолив О. Соломченко – відомий мистецтвознавець, заслужений діяч мистецтв України. В 40–50-х роках ХХ ст. фахові предмети в училищі викладав відомий український художник Є. Сагайдачний.

У 1959–1960 рр. в училищі були відкриті відділи художньої кераміки, художньої обробки шкіри та художньої обробки металів. Вагомий внесок в організацію навчально-виховного процесу, формування митців декоративно-ужиткового мистецтва та розбудову матеріальної бази училища зробили Ю. Касьяненко, Г. Кива та К. Сусак, які в різні роки очолювали навчальний заклад.

У 1989 р. відновлюються раніше закриті відділи – художнього ткацтва та художньої вишивки, а ще через рік відкривається нова спеціалізація – художній розпис. У 1993 р. навчальний заклад набуває статусу коледжу і відтоді проводить підготовку фахівців за двоступеневою системою – «молодший спеціаліст» та «бакалавр». У 2000 р. постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. № 1142 на базі коледжу створений Косівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва, який у 2004 р. був акредитований на III рівень навчання. У 2006 р. цей ВНЗ художньо-промислового профілю реорганізований у Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

За час свого існування навчальний заклад підготував майже 4 тисячі фахівців для художньої промисловості України та зарубіжних країн. Серед випускників – заслужені працівники освіти і культури, лауреати державних премій, відомі науковці, мистецтвознавці, дизайнери, журналісти, кінематографісти, з них 125 членів Національної спілки художників України та майже 200 членів іноземних об'єднань і організацій художників. Нинішні студенти інституту беруть участь в міжнародних фестивалях, конкурсах, де займають призові місця, є лауреатами золотих та срібних медалей, дипломів, неодноразово нагороджувались грамотами та призами.

Навчально-виховний процес здійснюють 42 викладачі, серед них 2 доктори наук, 5 кандидатів наук, серед них є члени Національної спілки художників України, Спілки дизайнерів України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України, лауреат Академічної премії імені Ярослава Мудрого, заслужені працівники освіти України, заслужені художники України, член-кореспондент Української академії архітектури.

В інституті функціонує власний музей – своєрідний науково-методичний центр, в якому зберігається мистецька спадщина декількох поколінь відомих майстрів народної творчості Гуцульщини, кращі дипломні роботи студентів з часу заснування навчального закладу, що складають його історію.

4. *Львівський державний коледж декоративного і ужиткового мистецтва імені Івана Труша* – один з найдавніших мистецьких закладів України. Заснований 18 грудня 1876 р. Міністерством освіти як школа моделювання і рисунку у Львові. Цим актом започаткована художньо-промислова освіта в Галичині. Протягом свого існування коледж змінював статус і назву: 1) Художньо-промислова школа (1882 р.), 2) Державна промислова школа (1890 р.), 3) Інститут пластичного мистецтва (1939 р.), 4) Державне художньо-промислове училище (1940 р.), 5) Львівське училище прикладного мистецтва (1949 р.), 6) Львівський коледж декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша (1993 р.).

Особливо високий розвиток промислової школи припав на початок ХХ ст. і дав багато видатних імен в культурно-мистецькому житті. Роботи її учнів у різні періоди часу експонувалися на міжнародних виставках і отримували почесні нагороди: у Львові (1894 р.), Відні (1880, 1889, 1890 рр.), Кракові (1904 р.), Празі (1912 р.), Парижі (1937 р.).

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО Й ЕТНОДИЗАЙН У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

У перший період становлення школи тут вчилися і працювали художники, імена яких увійшли в історію українського і європейського мистецтва: Л. Гец, Г. Кузневич, О. Курилас, О. Кульчицька, А. Манастирський, Т. Романчук, І. Севера та ін. Другий період (30–40 роки ХХ ст.), характерний такими відомими художниками, як Є. Дзіндра, О. Ліщинський, В. Манастирський, Р. Сельський, Я. Чайка, Є. Нагірний, М. Федюк та ін. У повоєнний період у навчальному закладі навчалися, а потім викладали видатні художники й діячі культури: В. Одрехівський, Е. Мисько, В. Довбошинський, Г. Смольський, О. Шатківський, Д. Крвавич, Т. Драган, З. Кецало, лауреат Національної премії України імені Т. Шевченка І. Марчук, Герой України Б. Возницький. Нині коледж очолює його випускник В. Откович – професор, лауреат Національної премії України імені Т. Шевченка, заслужений діяч мистецтв України.

У 1956 р. навчальному закладу присвоєно ім'я видатного художника і громадського діяча України Івана Труша, який сказав пророчі слова: «Нам треба стояти ногами на нашій землі, головою бути в Європі, а руками охоплювати якнайширше справи української нації».

Нині коледж – мистецький навчальний заклад, відомий осередок плекання національної культури з багатими традиціями і здобутками в підготовці фахівців. Тут студенти навчаються за 10 спеціальностями і мають можливість здобути освіту за двома кваліфікаційними рівнями: при терміні навчання 4 роки – «художник виконавець», при 6-річному навчанні – «бакалавр образотворчого мистецтва».

Багаторічні традиції, високий рівень професійної майстерності педагогів, велика науково-методична робота сприяють розробці нових форм навчання. Всі 10 спеціальностей мають замкнутий мистецько-виробничий процес, студенти освоюють різні спеціалізації: монументально-декоративне малярство, монументально-декоративна скульптура, моделювання одягу, дизайн архітектурного середовища, художня кераміка, художні вироби з металу, художні вироби з дерева, художнє ткацтво, графічний дизайн, реставрація творів мистецтва.

5. *Львівська національна академія мистецтв.* Потреба у заснуванні такого типу навчального закладу пов'язувалася з необхідністю тісного зв'язку з широкою мережею художньо-промислових шкіл у Галичині. Образотворча академічна освіта у Львові розвинулася з приватних шкіл середини ХІХ ст. Ідея створення академії мистецтв виношувалася у львівському середовищі вже на початку ХХ ст. Перші реальні кроки зроблені «Товариством для розвою руської штуки» (1898 р.) та «Гуртком діячів українського мистецтва» (1922–1926 рр.). У 1905–1914 рр. у Львові діяла «Вільна Академія мистецтв». У 1923 р. завдяки співпраці О. Новаківського та митрополита А. Шептицького постала Мистецька школа Олекси Новаківського. Спроби відтворити академію мистецтв у загальноукраїнському контексті здійснили львівські митці на чолі з В. Кричевським у важких умовах нацистської окупації (1943 р.). У 1946 р. було засновано Інститут прикладного та декоративного мистецтва.

Офіційною урядовою постановою від квітня 1994 р., на базі інституту створено Львівську академію мистецтв. Цей унікальний навчальний заклад за свою багаторічну історію виховав тисячі митців, які представляють академію у різноманітних видах художньої творчості: кераміці, склі, метали, текстилі, моделюванні костюма, художній обробці дерева, проектуванні інтер'єру, монументальному живописі, архітектурно-декоративній пластиці, реставрації, графічному дизайні і мистецтвознавстві. Чимало з випускників академії стали відомими митцями, що протягом років власними руками творили мистецтво України, зберігаючи національні традиції і надбання.

Львівська національна академія мистецтв є неповторною своїм декоративно-ужитковим спрямуванням, добром навчальних дисциплін, синтезом провідних сучасних тенденцій мистецтва і глибинних традиційних тез. Унікальність цього вузу також створює передусім його професорсько-викладацький колектив. Традиційно його складають визнані в Україні та за її межами митці, теоретики і педагоги, особистості з багатим і цікавим творчим досвідом.

Стосовно художньо-трудової підготовки у системі загальноосвітньої школи, то її необхідно пов'язувати передусім з відновленням наприкінці 50-х років ХХ ст. навчальних предметів «Образотворче мистецтво» та «Трудове навчання», а також активізацією позашкільної гурткової діяльності учнів в галузі декоративно-ужиткового мистецтва [2, с. 78]. На початку викладання декоративно-ужиткового мистецтва в школі виникло чимало труднощів, серед яких: відсутність науково обґрунтованих навчальних програм з різних видів

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО Й ЕТНОДИЗАЙН У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

цього мистецтва, цілісної системи практичних завдань творчого характеру, навчальної та науково-методичної літератури, невідповідність матеріально-технічної бази, низький виховний та етнокультурний потенціал сім'ї і культурно-просвітницьких організацій, а головне – гострий дефіцит висококваліфікованих педагогічних кадрів відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня. Це актуалізувало необхідність художньо-трудової підготовки вчителів, здатних реалізувати творчі завдання у галузі народного декоративно-ужиткового мистецтва.

З початку 90-х років ХХ ст. на факультетах підготовки вчителів трудового навчання педагогічних ВНЗ відкриваються відділення або кафедри декоративно-ужиткового мистецтва: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (П. Зубрицький, М. Кот, Г. Мельник, Л. Оршанський, Л. Савка та ін.), Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (В. Бойчук, Р. Гуревич, О. Сидоренко, І. Савчук та ін.), Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (Н. Дубова, О. Коберник, О. Мелентьєв, О. Гервас, В. Харитонова та ін.), Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (В. Титаренко, Ю. Цина та ін.), Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (А. Ломницький, І. Павх, Г. Мамус та ін.), Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут імені Тараса Шевченка (М. Курач, В. Писаренко, Б. Прокопович, Н. Хороша, Ю. Цимбалюк, В. Цісарук та ін.).

Нині на цих кафедрах створена цілісна педагогічна система, яка сприяє оволодінню інтегрованими науковими знаннями у галузі декоративно-ужиткового мистецтва, формуванню комплексних художньо-трудових умінь і навичок, розвитку творчих здібностей, вихованню якостей особистості на трудових, естетичних й національно-патріотичних засадах. Розробка студентами художніх проєктів та виготовлення власними руками декоративно-ужиткових виробів, залучення до організації виставок творчих робіт, робота у фондах музеїв і архівах бібліотек, участь в етнографічних експедиціях, етнофестивалях, фольклорних святах, створення у вузах музеїв культури та побуту тощо дає можливість студентам реалізувати себе, допомагає усвідомити моральні аспекти виконуваної роботи, формує характер, естетичні смаки, розвиває творчі вміння та здібності. З іншого боку, залучення студентів до народного декоративно-ужиткового мистецтва, продуктивна творча художньо-трудова діяльність сприяють формуванню в них ціннісного ставлення до рідної мови, свого краю, його природи, героїчних сторінок минулого, почуття гідності, гордості за український народ, стимулює прагнення брати активну участь у суспільному житті, збереженні і подальшому розвитку національної культури, народних традицій і звичаїв.

Активне засвоєння національної культурної спадщини, зокрема народного декоративно-ужиткового мистецтва як своєрідної форми творчої художньо-трудової діяльності, за всіх часів мало важливе значення у творчому розвитку особистості, естетичному вихованні людини. Нині воно перебуває в колі найвагоміших взаємозв'язків історико-культурного процесу: колективного, індивідуального та національного, котрі, в свою чергу, генерують і збагачують можливості виховних функцій народного мистецтва у формуванні особистості.

Починаючи з 80-х років ХІХ ст., у Галичині успішно функціонувала система художньо-промислових шкіл, де на фаховому рівні молодь навчали різним видам декоративно-ужиткового мистецтва та народним художнім ремеслам. Наступниками цих шкіл стали вузи мистецького спрямування. Водночас з початку 90-х років ХХ ст. фахову художньо-трудова підготовку здійснюють педагогічні ВНЗ, домінантою навчально-виховного процесу в яких стала фахова підготовка вчителя-творця, вчителя-вихователя, спроможного вийти за межі навчального предмета, стати для учнів своєрідним транслятором національної культури та споконвічних духовних традицій українського народу.

Література

1. Оршанський Л. В. Готфрід Земпер та художньо-промислова освіта Західної Європи й України: монографія / Л. В. Оршанський, В. П. Тищенко, Р. М. Силко. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 302 с.
2. Оршанський Л. В. Художньо-трудова підготовка майбутніх учителів трудового навчання: монографія / Л. В. Оршанський. – Дрогобич: Швидко Друк, 2008. – 278 с.
3. Шмагало Р. Перша в Україні (до історії розвитку Коломийської гончарної школи) / Роман Шмагало // Вісник Львівської академії мистецтв. Декоративно-ужиткове та образотворче мистецтво: історія, теорія, практика. – Львів, 1991. – Вип. 5. – С. 56–62.
4. *Zasady organizacyj szkół przemysłowych* Wydane przez Komisje dla spraw przemysłowych. – Lwów, 1889. – 50 s.